

2. VINO.

Izvoz vina je sedaj prost. Ni treba več prosjati pri komodnih gospodih pri „Centralni upravi“, ampak sedaj lahko vino pošlješ v Nemško Avstrijo pod temi pogoji: 1. Od vina plačaš, ki ga pošiljaš v sodih od skupne teže 100 kg 100 dinarjev ali 400 jugoslovanskih kron. Teža soda se računa zraven. K temu se plačaš 20% izvozno carino za sod. 2. V N.-Avstriji plačaš od 1 litra vina 6 K (nemškoavstrijskih). Vsega skupaj je treba plačati 13 K 20 v (po avstrijski valuti) pristojbin na meji za 1 liter vina. To se ne bi bilo pretirano; a najhujša zapreka za izvoz vina iz Jugoslavije v Avstrijo je določilo, da se mora plačati izkupiček za prodano vino v tuji valuti, to je ameriški denar, francoski, angleški, italijanski itd. Kje in za kako ceno pa boče nemškoavstrijski gostilničar dobiti ameriške dolarje, francoske franke, angleške funte ali italijanske lire? Strokovnjaki so izračunali, da bi po tem računju stalo v Nemški Avstriji liter vina svojih 70—100 K! Najhujša tekmeča jugoslovanskemu vinu sta italijansko in madžarsko vi-

Politični ogled.

Jugoslavija. Pod vodstvom nove vlade zboruje naše narodno predstavništvo v Beogradu. Nova vlada je podala pred parlamentom svojo izjavo, v kateri označuje kot svoj cilj: izdelek nove ustave in zatrjuje, da bo skrbela za red in mir v državi. To vladino izjavo so v predstavništvu ostro bical nekateri poslanci v svojih govorih. Jugoslovanski klub je zagotovil vladi svojo podporo.

Italija. Na Furlanskem in Tolminskem so izbruhnili revolucionistični nemiri. V teh krajih so proglasili revolucionarni karniško republiko, so pregnali karabinijerje ter razobesili rdeče zastave. Italijanska vlada pošilja v vstaške kraje vojaštvo in je razglasilo tudi prekisod.

G. Annunzijo, ki že tako dolgo samodržno gospodarja nad Reko, se je drznil te dni zasesti tudi še Sušak. Naša vlada se je pritožila radi tega nečuvnega nasilja v Rim, ukrenila pa je tudi za vsak slučaj, ako bi Italija pokazala za naše pritožbe gluha ušesa, potrebne korake pri naši armadi.

Francija. Na Francoskem so začele v zadnjih dneh padati cene. Cena bombažu je padla za 244 frankov pri 50 kg, pri volni za 35 in kavi za 76 frankov. Ko bi le v padanju neznosnih cen sledila Franciji kmalu tudi Jugoslavija.

Anglija. Po Irskem že dolgo časa razsajajo nemiri. Uporniki požigajo policijske stražnice in sod-

no. Cela Nemška Avstrija je danes preplavljena s temi vini. Kako je to mogoče? Italijanska in madžarska vlada ste za izvoz vina dovolile največje ugodnosti. Ne samo, da ste obe državi dovolili popolnoma svoboden izvoz vina v Nemško Avstrijo, privolili ste tudi v to, da se sme posoda zopet brez carine poslati nazaj. Pri nas pa zahtevajo za prazno posodo grozno visoko carino.

Da se našo vlado v Beogradu podučijo o teh razmerah in o nevarnosti, ki grozi uničiti naše vinogradništvo ter nas oropati izvoza vina v sosedne dežele, se je te dni odpeljalo odposlanstvo slovenskoštajerskih vinogradnikov v Beograd. Odposlanstvo bo izročilo ministrom spomenico in bo skušalo doseči ugodnosti za izvoz.

O uspehu bomo poročali. Krajevne organizacije Slovenske kmetijske zveze, kmetijske podružnice, združbe in občine pa pozivamo, da pošljejo tajništvu Kmetijske zveze primerne zahteve vinogradnikov v obliki resolucij.

nijska poslopja. Pri vseh teh nemirih na Irskem pa se imajo po večjih mestih stavko železničarjev.

Čehoslovaška. Predsednikom Čehoslovaške je bil zopet izvoljen Masaryk. Ministrski predsednik pa je Tomašek. Po celi Čehoslovaški so izvedene volitve, parlament lepo zboruje, vlada dela in tudi predsednika republike so si Čehoslovaki potrdili potom izvolitve.

Poljska. Svoj čas smo poročali, da je začela poljska armada svoj pohod proti boljševikom v Rusiji. Poljaki so imeli skrajno lepe uspehe in prodrli so celo do Kijeva. Pri Kijevu pa so se postavili Poljaki komu po robu boljševiki z vsjo silo in poljska armada sedaj beži med porazom in opasnem nerodu pred sovjetsko Rusijo. Vsled dnevnih porazov se je odločila Poljska poslati Rusiji poziv, da bi se pričeli Poljska in Rusija pogajati za mir.

Madžarska. Madžari so se začeli upirati, da bi podpisali narekovano jim mirovno pogodbo. — Madžarska mirovna delegacija, ki je bila v Parizu, se je razšla. V ogrskem parlamentu v Budimpešti pa hujskajo razni poslanci, da Madžarska nikakor ne sme podpisati vsiljenega miru. Vsled tega upora so Madžari veliko izgubili na ugledu pri ententi. Vendar ves odpor bo za Madžare zaman, če ne bodo hoteli z lepa, bodo pa podpisali prisiljeno. Jugoslavija je tudi javila v Pariz, da bo začela zbirati svoje čete proti Madžarski, ako bi se ta branila ali predolgo zavlačevala podpis.

Amerika. Predsednika Mehike so revolucionarji ubili, njegov naslednik kot predsednik je general Huerta.

Gospodarstvo.

Gospodarska zadruga v Mariboru. Od vseh strani dobimo poročila, da vlada veliko zanimanje v mariborskem okraju in v okraju Sv. Lenart za to zadrujo. Zaupniki so prav marljivo agitirali za pristop k zadrugi, mnogo članov upajo pridobiti še v prihodnjih dnevih. Vsi zaupniki naj gotovo najpoznejše dne 5. junija odposljejo sezname članov Zadrugi zvezi v Mariboru, Gregorčičeva (prej Schillerjeva) ulica 10, da se more takoj po 5. juniju sklicati ustanovno zborovanje in na istem izvoliti načelstvo ter vse ukreniti, da začne zadruga kmalu z delom.

Pomanjkanje tkalcev. Kmetje so lansko leto in letos posejali mnogo lanu in konoplje. A od vseh strani dobivamo pritožbe, da ni tkalcev, ki bi izdelovali domače platno. Da ni domačih tkalcev, so krive vlade in sicer vse, od avstrijskih do sedanjih jugoslov. Prav nihče se ne potruži, da bi pospeševal domače malo obrt, ampak z davčnim vijakom se še redke domače obrti zatirajo. Mladeniče malih posestnikov, viničarjev in delavcev bi bilo treba poslati v tečaje, kjer bi se izurili za tkalce. Vse vlade so imele in še imajo dovolj denarja za vse mogoče sporte, a za to, da bi podpirala tkalsko obrt in druge male obrti na kmetih, to jim je deveta briga. Pаметen kmet iz naše Dravske doline piše tajništvu Slovenske kmetijske zveze, naj bi vlada pri kakem spretnem domačem tkalcu napravila tečaj za mlade tkalce. Naj bi dala na razpolago dovolj denarja kot podporo za mojstra in učence. Naj nam krajevne kmetijske zveze naznajo svoje želje, da jih predložimo vladi. Pred vsem bo pa treba misliti na zadržno tovarno, ki bo izdelovala domače platno. Kdor pa bi sedaj rad dal tkati domače platno, naj se obrne na ravnateljstvo moške kaznilnice v Mariboru.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu na Čehoslovaškem je bilo popraševanje po tujem hmelju nekoliko živahnije kot v prejšnjem tednu in so se cene gibale med 5000 do 5500 K za 50 kg. — Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini je dosedaj povoljno, ne tako v Nemčiji in na Madžarskem.

Klej za mizarje. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je prejel nekaj mizarškega kleja. Obrtniki naj priglase svoje potrebščine najkasneje do 10. junija, t. l., da se bode moglo ozirati na njih priglase.

Crešenji je mariborski trg poln. Pripeljejo jih z vozovi, največ jih je pa v košarah. Te dni jih prodajajo že po 1 do 2 K liter, dočim so pred tednom stali še 10 do 12 K. Izvoz se sedaj v toliko prost, oa je treba plačati samo izvozno carino, ki pa ni posebno visoka. Škoda, da se naše zadruga in trgovci niso pravočasno pobri-gali za organizacijo izvoza zgodnjega sadja.

Svinjska kuga.

Prešiči zbolijo hitro. Hkrati prenehajo žreti, začne jih tresi mrzlica in poležejo v nasteljo. Tako ležijo zariti v slamo brez jedi 12—24 ur. V tem času izjemoma tudi že kako svinjčce pogine. Ostale bolne svinje pa kasneje vstanejo in začno nekoliko žreti, a le prav po malem, počasi in nemarno, kar pa ni še smatrati za zboljšanje bolezn. Nasproti temu pa pi-jejo prav mnogo in posrkajo vso tekočino iz vodene piče. Vrhtega so take svinje močno omamljene. Zadnji del telesa jim je kakor napol mrtvouden. Z zadnjima nogama delajo prav kratke korake; njih hoja je gugava, švedrava, opotekajoča, kakor da so pijane. Sploh pa najrajši ležijo zariti v nastelji ter težko in nerade vstajajo; če pa stojijo, povesejo glavo, in takorekoč dremljejo. Rep jim visi naravnost dol in ni klobarčast, kakor pri zdravih prešičih. Jako imenitno in značilno znamenje svinjske kuge je, da postanejo oči v začetku bolezn rdeče in solzne, kasneje pa se zalajajo z vlečljivo, gnoju podobno sluzjo. Oči so torej krmežljave in napol zaprte. Ostre solze povzročajo (če so prešiči dolgo bolni), da izpadejo sčetine pod očmi. Če prešič ozdravi, pozna se še v poznejših časih prav dobro po teh znamenjih, da je prebolel svinjsko kugo. Vrh tega bolne svinje težko, naglo in površno sopejo. Navadno tudi kašljajo: kašelj je kratek, tih, suh in slab. Izkraja se izpravlja od svinj v majhnih kepicalh trdo in suho, izjemno s krvavo sluzjo prevlečeno blato. Kasneje pa se blato zmehča, zvodeni, usmrdi in deloma postane tudi krvavo. Semtertje so svinje nekaj časa driskave in potem zapečene, potem zopet driskave itd. Bolni prešiči žro malo, a žaja jih hudo; očitno hujšajo in postajajo od dne do dne slabejši in medlejši. Hrbet se jim krivi navzgor, izpada jim dlaka, na koži se pokažejo temnosive luskinе. Svinje začno že od daleč smrdeti in v 14 do 20 dneh postanejo medle kot deske, ako prej ne poginejo. Včasih dobijo na svinjski kugi oboleli prešiči na glavi, ušesih, vratu in po trebuhu neke majhne rdeče pegice ali mozoljčke, toda vsak obolel prešič jih ne dobi. To bi utegnlo nevesečega živinorejca premočiti, da bi smatral svinjsko kugo za rdečico. Toda to je lahko razločiti. Lise svinjske kuge so majhne, a rdečične velike, razširjene in se spajajo druga z drugo. Glavni razloček pa je ta-le: Če pritisnete na rdečo pego perečega ognja ali rdečice prst, razprši se pega pod prstom za trenotek; pri lisi svinjske kuge pa ostane koža tudi pod prstom še rdeča, t. j. kri ne izgine izpod njega. Rdečevijoličaste lise vidimo včasih na ušesih in vratu takih zdravih svinj, ki so prebolele kdaj prej kako zelo hudo bolezen, od katere jim je ostala manjša ali večja srč-na hiba.

Pa naj navedemo še nekoliko razločkov med svinjsko kugo in rdečico. Na rdečici bolni prešiči po-

ginejo že v 12 urah do treh dneh po nastopu bolezn. Sicer pogine — ali le izjemoma — tudi katero na prešičji kugi obolelo svinjčce v 24 urah, toda navadno traja kuga več dni, več tednov, tupa tam tudi mescev. Ako se vseli v čredo svinjska kuga, tedaj zbolijo do 95% vseh svinj; za rdečico pa jih ne zbolijo prav nikoli tako veliko število. Na škrlatinki zbolijo navadno 6—18 mesev stari prešiči, mlajši in starejši pa redkeje; prešičja kuga pa napada najčesee sesajoca pujseta in odstavljenca, bolj redko pa starejše svinje. Strupene rastlinice ali bacili svinjske kuge se nahajajo v izdihani sapi okuženega prešiča, v nosnem sluzu (smrkliju), v blatu in vodi; vrhu tega se držijo v krvi, mesu in sčetinah, v gnoju in nastelji okuženih svinjakov, v posodah, iz katerih so žrli bolni sčetineci, kakor tudi v ostankih krme. Torej je ves prešič poln strupa, kakor tudi vse stvari, ki so prišle z njim v dotiko. Iz tega je razvidno, da se okužijo zdrave svinje lahko na več načinov. Najlažje se to zgodi, če stojijo skupaj z bolnimi. Pripetilo se je že tudi, da so zaklali na svinjski kugi obolelega prešiča, dali kri in drob zdravim svinjam in one so kmalu zbolele na kugi. Če dobijo svinje ostanke jedil od bolnih, pa se s tem okužijo. A tudi psi, mačke in podgane lahko prenesejo in razširijo kugo na ta način, da zavlečejo meso, drob in druge ostanke okuženih sčetinec k zdravim prešičem. Kugo prenesejo včasih tudi razni mesarji, rezarji, mešetarji in drugi ljudje, ki so bili pri bolnih svinjah. Malo gnoja, kapljica krvi od okuženega sčetineca zadostuje, da se zastrupi cela, dose-daj zdrava svinjska čreda. Kuga se posebno širi, če so nerazkuženi ali le površno razkuženi svinjaki, v katerih so ercale svinje. V tem oziru so nevarne tudi svinje, ki jih prekupejo gonjo na prodaj v razne okraje. Med njimi se utegnejo namreč najti prešiči, ki so na kugi le malo zboleli ali so jo deloma preboleli, a imajo vendar še v sebi kužnino. Taki sčetineci raz-trušijo svinjsko kugo včasih kaj na široko. Ako se pojavi pri prešičih svinjska kuga, ali če opazite kake sumljive kužne znake, tedaj morate to precej naznaniti županstvu. Župan pa mora do tega časa, dokler ne pride živinozdravnik, odrediti to-le: Zdrave svinje je treba ločiti od bolnih; bolne in sumljive svinje ne smejo zapustiti svojega prostora. Za zdrave in za bolne svinje je določiti posebne dekle in posebne posode; v okuženo dvorišče ne smejo priti tuje svinje in iz njega ne domače. Ko pride živinozdravnik, določi nadaljne odredbe, katerih se je treba strogo in natanko držati.

Tedenske novice.

70 letnica ljubljanskega škofa Jegliča. Zadnjo soboto, 29. majnika je obhajal svojo sedemdesetletnico ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič, ki ima poleg dr. Kreka in dr. Korošca največje zasluge za zedinjeno Jugoslavijo. V petek, na predvečer slavlja, so mu priredile ljubljanske krščanskosocialne organizacije pred škofijskim dvorcem serenado in podoknico. V soboto dopoldne mu je predsednik deželne vlade dr. Brejc v spremstvu ostalih članov deželne vlade imenom vlade čestital in izrazil hvaležnost slovenskega naroda do jubilaranta kot enega izmed glavnih graditeljev naše države. Zvečer mu je pevška zveza „Ljubljana v „Unionu“ priredila slavnostni koncert. Ti izrazi udanosti so le majhen poskus povračila za ogromno cerkveno in narodno delovanje ljubljanskega vladike. Ko je zasedel škofijski sedež, je bil liberalizem najhujše na delu, da premoti srca njegovih vernikov. Ljubljanski škof je z apostolsko odločnostjo nastopil proti liberalizmu in z vsemi močmi podpiral mlado krščansko socialno gibanje, ki ga je vodil dr. Krek. Njegovo delo so venčali sijajni uspehi. In koliko je žrtvoval za slovensko omiko! Dal nam je prvo čisto slovensko gimnazijo, podpiral meže, ki so spisovali slovenske učne knjige za višje šole. Tudi sam je veliko pisal. Mladini je podaril knjižici: „Mladeničem“ in „Dekletom“, v posebni knjigi je dajal nauke starišem, vsem Slovencem je poklonil prelepo knjigo „Mesija“, ki jo je izdala Mohorjeva družba. Ob času majniške deklaracije je bil njegov nastop velepomemben za vso Jugoslavijo. Avstrijska vlada ga je hotela z obljubami in grožnjami odvrniti od delovanja za ustvaritev Jugoslavije. A škof Jeglič je brez pridržka stopil v prvo vrsto med bojevnike za svobodo in pravice našega naroda. Zastavil je ves svoj vpliv, da je pomagal jugoslovansko misel presaditi v dušo vsega naroda. Zato mu mora biti naša država hvaležna kot svojemju sousteme-ljitelju. — Svoj jubilej obhaja ljubljanski škof ravno letos, ko se boče pred vsem svetom pokazati moč slovenske katoliške misli in organizacije, za katere se je on toliko trudil. V letu njegovega jubileja se bo vršil Orlovski tabor v Mariboru, za katerega je on položil prvi kamen. Ohrani ga Bog še mnoga leta Jugoslaviji, katoliškimi organizacijam, zlasti naši dragi mladini, ki jo jubilarant tako srčno in iskreno ljubi!